РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу "SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 17-го червня 1916. Ч. 73. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, June 17, 1916. No. 73.

ДАЛЬШИЙ НАСТУП РОСІЙСКИХ ВІЙСК СЛАБНЕ.

Москалі мали полонити 152.000 Австрійців і здобути 163 гармат.

РОСІЙСЬКІ ВТРАТИ ТРИ РАЗИ БІЛЬШІ ВІД АВСТРІЙСЬКИХ.

ВІЛСОН КАНДИДАТОМ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ҐІНДЕНБУРҐ ЗАВДАВ МОСКАЛЯМ ДУЖЕ ТЯЖКІ ВТРАТИ.

БЕРЛІН, 14. червня. — На полудневім крилі армії Ґінденбурґа сильні напади російських війск зістали відбиті дуже тяжкими втратами для Москалів.

Німецький ґенеральний штаб доносить:

„На полудне від озера Нароч наша патруля перевела напад на передні окопи Москалів і повернула назад з 60 полоненими.

„На північ від Баранович Москалі розпочали наступ, уживаючи великих мас війска. Москалі перевели 7 нападів, але безуспішно. Всі напади відбито з дуже тяжкими втратами для неприятеля.

„В останних днях німецькі літаки бомбардували зелізничі шляхи на задах російської армії, спричинюючи значні шкоди".

МОСКАЛІ ПОЛОНИЛИ ЗНОВА 6.000 АВСТРІЙЦІВ.

ПЕТРОҐРАД, 14. червня. — Російський ґенеральний штаб оголосив отсі вісти:

„Здовж боєвої лінії, почавши від Припети аж до границі Румунії, неприятель уступає перед нашими війсками. Протягом вчерашного дня полонили ми 20 офіцирів і 6.000 жовнірів та здобули 6 гармат і 10 машинових крісів. Від початку наступу число полонених виносить 120.000 жовнірів і 1.780 офіцирів; число здобутих гармат зросло на 130, а машинових крісів на 260.

„На дорозі, яка веде до Володимира Волинського, неприятель ставить сильний опір. Битва на захід від Затура (на захід від Луцка) триває дальше. Коло Затура відділ козаків перевів несподіваний напад і вирубав ескадрону австрійської кінноти.

„На захід від Дубна наші війска заняли село Демидівку і Козин.

„На північ від Бучача неприятель перевів сильний протинапад. Наші війска відбили його і заняли горбки на західнім березі Стрипи.

„На полудне від Дністра наші війска заняли Снятин на північний захід від Черновець.

„На Буковині ведеть ся боротьба о посідання примістка над Прутом коло Черновець.

„На півночи Німці бомбардували примістовий Івиною коло Ілюкста. На полудне від Сморгоня ударемнили ми зусиля німецьких війск, щоби зближити ся до наших становищ. Коло Баранович і на захід від Пинска ведеть ся завзята битва".

МОСКАЛІ ГОНЯТЬ ГАРМАТАМИ СВОЇХ ЖОВНІРІВ ДО НАПАДУ.

ВІДЕНЬ, 14. червня. — Битва триває дальше на цілій боєвій лінії. На Волини і в Галичині не зайшли жадні важнійші зміни; на сім фронті наступ Москалів покищо здержаний. На Буковині на північ і на схід від Черновець російські напади зістали відбиті.

Головна австрійська кватира подає отсі вісти:

„На північ від Баранович становища німецьких і австрійських війск були виставлені на сильний огонь російської артилєрії. Вечером приступили Москалі до нападу, однак без успіху. Напади зістали відбиті з великими втратами для неприятеля. На уступаючі російські війска російські гармати розпочали огонь, щоб їх здержати і змусити до поновного нападу.

„На Волини і в Галичині до Дністра не зайшла в боєвій лінії ніяка зміна.

„На північ від Черновець і на полудне від Бояна наші війска відбили напади Москалів".

МОСКАЛІ МАЛИ ДОТЕПЕР ПОЛОНИТИ 152.000 АВСТРІЙЦІВ І ЗДОБУТИ 163 ГАРМАТ.

ПЕТРОҐРАД, 15. червня. — Останні вісти російського ґенерального штабу звучать:

„Наступ армії ґен. Брусілова триває без перестанку дальше. Німецькі й австрійські війска в ріжних місцях ставлять сильний опір і переводять протинапади.

„Додаткові звіти виказують, що від початку наступу наших війск полонено 2.467 офіцирів і 150.000 жовнірів. Між офіцирами находить ся 1 ґенерал, 3 полковників і 5 лікарів. Наша воєнна добича складаєть ся з 163 гармат, 266 машинових крісів і 171 метавок. Скільність инших здобутих матеріялів є так велика, що покищо не дасть ся навіть оцінити".

Останні урядові вісти російського ґенерального штабу не подають жадних вістий про занятє якихсь нових місцевостий. Часті поголоски про занятє Черновець Москалями досі не зістали потверджені.

ДАЛЬШИЙ НАСТУП РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК СЛАБНЕ.

БЕРЛІН, 15. червня. — Помимо великих зусиль і помимо великих жертв в людях Москалі не були всилі посунути ся дальше наперед. Їх наступ на півночи против полудневого крила армії Ґінденбурґа зістав відбитий з так великими для них втратами, що нового нападу більше не переводили. Одинокий успіх осягнули Москалі між Дністром а Прутом, де переправили ся через Дністер.

Німецький ґенеральний штаб доносить:

„Коло Переволоки і на північ від сеї місцевости Москалі перевели знова кілька масових нападів, які зістали відбиті з дуже тяжкими втратами для неприятеля".

З головної австрійської кватири надійшли отсі вісти:

„На північ і на схід від Черновець армія ґенерала Пфлянцер-Бальтіна відбила напади Москалів і ударемнила їх зусиля переправити ся через ріку Прут.

„На північний захід від Черновець російські війска перейшли боєву лінію, яка тягнула ся від Городенки до Снятина.

Коло Вишнівчика, на північ від Бучача, над Стрипою, ведеть ся завзятий бій.

„На полудне і на захід від Луцка положенє не змінило ся. На боєвій лінії між Ровном а Ковлем нові російські дивізії робили зусиля, щоби переправити ся через болотнистий терен між рікою Стиром а Стоходом. Однак їх наступ зістав відбитий з дуже тяжкими втратами".

АВСТРІЙЦІ СТРАТИЛИ БІЛЬШЕ В ПОЛОНЕНИХ НІЖ В УБИТИХ І РАНЕНИХ.

ПЕТРОҐРАД, 14. червня. — Велике число полонених Австрійців в розмірно так короткім часі поясняють ся тим, що наступ російських війск був несподіваний і переведений з великою силою. Се викликало поміж командантами австрійських відділів великий заколот.

Обчисляючи загальні страти в битві після числа полонених, то звичайно загальні страти є чотири рази більші від числа полонених. Сего відношеня не можна приміняти при оцінюваню страт Австрійців в останній битві. Число полонених Австрійців є значно висше від їх страт в убитих і ранених.

В сей спосіб російські воєнні знавці хотять оправдати велике число полонених Австрійців. Коли би число полонених, подаване російськими телеграмами, було зовсім вірне, то австрійська армія мусїла би була стратити вже около 500.000 людий, то значить з австрійської армії на Волини, в Галичині і на Буковині не було би вже майже і сліду. Самі Москалі оцінювали силу Австрійців на сім боєвім фронті на 600.000 людий.

НАСТУП МОСКАЛІВ КОШТУЄ ЇХ ВЕЛИКІ ЖЕРТВИ. — ЇХ СТРАТИ ТРИ РАЗИ БІЛЬШІ ВІД АВСТРІЙСЬКИХ.

ЛОНДОН, 14. червня. — **З Амстердаму доносять, що австрійсько-угорська головна кватира оголосила вісти, в яких подає, що російські доносеня щодо великого числа полонених є неправдиві і сильно переборщені. Російська армія потерпіла найменьше два-три рази більші втрати ніж війска австрійсько-угорські.**

АМЕРИКАНСЬКІ ГАРМАТИ І АМУНІЦІЯ УМОЖЛИВИЛИ НАСТУП МОСКАЛІВ.

ЖЕНЕВА, 14. червня. — **Успіхи в новім наступі на Галичину завдячують Москалі гарматам і величезній скільности амуніції, які доставила Америка.**

В останних пятьох місяцях японські кораблї перевозили з Америки до Владивостока величезну скількість ґранатів і патронів, як також значне число тяжких гармат. З Владивостока перевезено їх сибірською зелізницею на поле битви.

Австрійські військові часописи потверджують се і заявляють зі жалем, що коли би не поміч Злучених Держав, Москалї не були би ніколи всилї перевести новий наступ.

ПЕРЕДЧАСНА РАДІСТЬ.

ЛОНДОН, 14. червня. — Урядова часопись „Новоє Время" пише:

„Послідний акт воєнної драми розпочав ся. За кілька тижнів центральні держави будуть побіджені лежати на земли. За десять днів наші хоробрі війска знищили половину цілої австрійсько-угорської армії. За кілька годин Чернівці, а за кілька днів Львів — опинять ся в наших руках.

„Німеччина заніміла зі страху, коли побачила, що її союзник розбитий. Однак Австрії помогти не може, бо через невдачі під Верденом її сили є зовсім вичерпані. Заки надійде осінь, ми разом з нашими союзниками подиктуємо мир у Берліні".

БРАК МЯСА В РОСІЇ.

ЛОНДОН, 14. червня. — З Петроґраду доносять, що дума перевела закон, на підставі котрого в російській державі буде обмежене споживанє мяса. **Закон заборонює споживанє мяса в чотирох днях в тижни.**

ВІЙНА З ФРАНЦІЄЮ:

НІМЦІ ЗДОБУЛИ УКРІПЛЕНЯ КОЛО ТІОМОН. — 800 ПОЛОНЕНИХ І 15 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 14. червня. — Німецькі тяжкі гармати острілюють дальше без перестанку внутрішні форти Вердену. Рівночасно відділи німецької піхоти посувають ся наперед, щоби заняти укріпленя перед головними фортами.

Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На північний схід від Вердену наші війска взяли приступом сильні укріпленя на схід і на полудне від села Тіомон. Протягом дводневної битви наші війска полонили 793 Французів, між тими 27 офіцирів, і здобули 15 машинових крісів.

„На полудневий схід коло Цільбеке (в Бельгії) англійські війска відбили частину становищ, які наші війска вчера були заняли.

ФОРТ СУВІЛЬ ПІД СТРАШНИМ ОГНЕМ НІМЕЦЬКИХ ГАРМАТ.

ПАРИЖ, 15. червня. — Французький ґенеральний штаб оголосив отсі вісти:

„На західнім березі ріки Мези наші війска взяли приступом німецькі окопи на полудне від горба „мертвого чоловіка", беручи в полон 3 офіцирів і 130 полонених. На північ від Шатанкур аж до горба „304" німецькі гармати сильно острілюють наші становища.

„На схід від Вердену неприятель бомбардує без перестанку форт Сувіль і доокомичні укріпленя. Бомбардованє стає з кождою хвилею сильнійше.

„На прочім боєвім фронті не зайшли жадні важнійші зміни".

В АНҐЛІЇ:

АНҐЛІЯ СТРАТИЛА ДОТЕПЕР 130 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ НА 600.000 ТОН.

БЕРЛІН, 14. червня. — **Статистичний звіт виказує, що анґлійська фльота стратила від початку війни около 130 воєнних кораблів на 600.000 тон. Ся страта становить четверту часть цілої анґлійської фльоти.**

До часу останної великої битви на мори Анґлія стратила: 11 дреднотів, 15 панцирних кружляків, 11 меньших кружляків, 30 торнедовців і торнедових лодок, 20 канонірок і 20 підводних лодок — разом на 460.000 тон. Сї страти побільшили ся стратами в останній битві на мори, які сягають до 140.000 тон.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ОБІЙМЕ МІСЦЕ СЕКРЕТАРЯ ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 14. червня. — З достовірних кругів доносить, що **Давид Ллойд Джордж має обняти по Кіченерови місце секретаря війни.** Припускають, що Ллойд Джордж обійме се становище, остаючи рівночасно на становищи секретаря від амуніції.

Іменованє наступить правдоподібно з кінцем сего тижня.

АНҐЛІЯ, ФРАНЦІЯ І РОСІЯ СТАРАЮТЬ СЯ О ПОЗИЧКИ В АМЕРИЦІ В СУМІ 400 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 15. червня. — **З фінансових кругів доносять, що аґенти Анґлії, Франції і Росії роблять заходи, щоби в тутешних банках затягнути позички для своїх держав. Позичка для Анґлії має виносити 250 міліонів долярів, для Франції 100 міл. дол., а для Росії 50 міл. долярів.**

Повисше наведені позички мають бути ужиті головно на покритє зобовязань дотичних держав за воєнні матеріяли, доставлені американськими фабрикантами.

В МЕКСИКУ:

НОВИЙ НАПАД МЕКСИКАНЦІВ. — ТРОХ АМЕРИКАНЦІВ УБИТИХ, 6. РАНЕНИХ.

ВАШІНҐТОН, 15. червня. — **Вісти, які надійшли від команданта американських війск в Мексику, доносять про новий напад мексиканських бандитів на американську місцевість в Тексас.**

Банда в силї 100 людий напала вчера рано на місцевість Сан Іґнасіо, Текс., яка числить около 200 мешканців. Відділ американської кінноти по півгодинній битві змусив бандитів до утечі. Бандити полишили на побоєвищи 8 убитих; ранених упровадили вони зі собою. По стороні американського відділу згинуло 3 жовнірів, а 6 тяжко ранених.

В політичних і військових кругах говорить ся, що з приводу отсего нового нападу війна з Мексиком є неминуча. Ходить чутка, що небаром наступить покликанє під оруже міліції стейту Ню Йорк.

Теперішну силу американського війска над границею Мексика оцінюють на 38.000.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ.

Ст. Луіс, Мо., 16. червня. — Від середи, 14. червня, триває тут конвенція Демократичної партії в галї Колізею. В середу відбуло ся отворенє конвенції торжественним відспіванєм національного гимну, почім експґовернор нюйорського стейту Ґлін виголосив програмову бесіду. В ній вихвалив він діяльність президента Вілсона. Головна діяльність конвенції — се усталенє програми Демократичної партії й іменованє кандидатів на президента і віцепрезидента. Програму уложено після плянів президента Вілсона, а часть програми, в котрій говорить ся про суть американізму, має бути написана самим президентом.

В четвер появив ся на конвенції бувший секретар заграничних справ Віліям Брайн, який виголосив серед довготриваючих оплесків знамениту промову. Він боронив політики президента Вілсона і хвалив його мирові змаганя. Понад загальне сподіванє Брайн не згадував про непорозуміня між ним і президентом, які допровадили до резиґнації Брайна зі становища секретаря заграничних справ.

В четвер рішено відбути нічне засіданє від години 9-тої і на сім засіданю перевести вибір кандидатів. В тій справі виголосив промову Брайн, а опісля судія Вескот з Ню Джерзи. По годині 10-тій в ночи мало зачати ся голосованє після стейтів, однак дали ся чути голоси, щоби вибрати кандидата через акламацію. **Серед бурі оплесків вибрано Вудрова Вілсона кандидатом на президента, а Тому Р. Маршаля на його заступника.** Один голос був против, так що кандидатів вибрано 1.092 голосами проти 1. По виборі кандидатів устроєно 45-мінутову демонстрацію в честь Вілсона і виголошено ряд коротких похвальних промов. Довкола конвенційної галї Колізею чекали тисячі населеня, які також устроїли манїфестацію.

Вашінґтон, 16. червня. — Демонстрації в Ст. Луіс по промові судії Вескота прислухували ся в Білім Домі через телефон: президент Вілсон, його жінка, його секретар Тюмолти і ще кілька инших осіб з окруженя президента. По скінченю демонстрації президент замкнув телефон і удав ся на спочинок.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

ОБОРОНА УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ В РОСІЙСЬКІЙ ДУМІ.

На мартовій сесії російської думи виголосив посол **М. Александров** з Катеринославщини довшу промову проти правительства. Подаємо тут за льозанською часописею „The Ukraine" деякі виїмки з його промови. Александров говорив між иншим таке:

„Коли ми спитаємо, чому наш замучений нарід потерпів такі страшні невдачі, то мусимо прийти до переконаня, що за се відвічальне є наше правительство і наша політична система. Образовані верстви віддїлено від народа і їх не допускають ся зарадити лихови; противно — вони мусять підпомагати блуди правительства.

„Методи нашого правительства є прості; вони все відзначають ся необмеженою самоволею... Наш нарід був все гноблений; його діяльність все припинювано, а голос протесту душено. Автократична Росія забула, що держава не може бути відокремлена; вже сотня лїт минула з того часу, коли захід побачив народженє прав народу. Правлячі круги не хочуть розуміти, що народу не можна трактувати як худобу, але з ним треба обходити ся по людськи.

„Що ті круги зробили для Росії? Вони поставили весь край під воєнний стан. Вони старали ся правити народом так як чередою овець; тим народом, що видав таких людий, як Достоєвський і Толстой. Вони мають нахил до виїмкових метод, мають нахил до кримінальної політики, щоби здержати народ в його розвою".

Опісля критикував Александров політику правительства супроти не-московських народів і закинув йому сїянє ненависти між націями, що замешкують Росію. Дальше сказав так:

„Наше правительство не розуміє лиха, яке повстає через розбуджуванє національної пристрасти. Цїлї народи зроблено відвічальними за вину одиниць, обжалуваних о державну зраду. Однак мимо всїх сценїчних ефектів тепер вже неможливо обманити Росію. Нераз треба дивувати ся, яким способом поширюють ся в Росії підкупство і підлість. Припадковий обсерватор може думати, що в Росії нема нї одного чесного чоловіка. А прецїнь се неправда. В Росії є чесні люди і правдиві патріоти, але, на жаль, в нас панує ідеольоґія підкупства. Ми радше стережемо нетикальности кривдителїв ніж нетикальности послів. Підкупство стало в Росії народною інституцією, піддержуваною нарочно правительством; воно буде заростати неначе бурян, доки лише буде істнувати таке правительство. Цїле отсе замішанє і шуканє за наживою та бажанє наповнити передівсїм свої кишенї є виплївом системи, якої ми (нарід) зовсїм не творили.

„Придивіть ся російському житю на селї. Цїла умова сила народа спочиває в руках попів, учителів, фершалів і земств. Однак вони віддїлені від народа хінським муром. Їх трактують ся все як бунтарів, а між народом і ними поставлено поліцийних аґентів, котрі мають доглядати їх „патріотизму". Чи хто думав про те, щоби інформувати селян про все, що дїєть ся в краю? До певної міри мають земства сповняти сю задачу між селянством, зате цїлковито занедбано робітників. Коли міністер внутрішних справ обіцяв робітникам свободу орґанізацій, то я на початку моєї політичної діяльности повірив сим обіцянкам. Але треба було пійти на полуднє Росії, щоби побачити там погроми робітничих синдикатів і щоби зрозуміти, що правительство ошукувало робітничу клясу.

„А чи можна поступованє правительства зглядом України уважати за допустиме? Сей факт, що український нарід має власну культуру, не повинен давати причин, щоби правительство ворожо відносило ся до сеї культури. Кожда культурна держава, з виїмком нашої, берегла би її, бо український нарід має тісамі права до історичного розвитку, що і Великороси. Але замісць шанувати національні почуваня українського народу, правительство створило положенє нестерпне для України. Цїлу українську пресу здавлено, а в Катеринославі замкнено товариство, яке мало на цїли поширяти просьвіту між народом і яке протягом своєї десятилїтної діяльности не дало найменьшої причини до нагани. Я встидаю ся їхати до Катеринослава і дивити ся, як там мою рідну культуру подоптала варварська нога. Неможливо инакше витолкувати собі сеї політики, хиба яко наслїдок сьвідомого поширюваня ненависти. Нерозумом є жадати, щоби Великорос став Українцем, а ще більшою глупотою і злочином є домагати ся, щоби цїлий нарід вирікав ся своєї культури".

Опісля напятнував посол Александров висиланє політичних переступників на Сибір. Посол Александров є вибраний з катеринославського округа, і належить в думі до партії „кадетів" (конституцийних демократів). Є се партія умірковавих конституціоналїстів. Перед місяцем донесли ми за „Вістником Союза визволеня України" про замкненє в Катеринославі літературного товариства ім. М. Кропивницького та про заборону української часописи „Основа" в Одесї.

КРИК БОЛЮ ІЗ ДАЛЕКОЇ СИБІРИ.

До одного із наших сьвящеників надійшов тими днями ось-такий лист:

Дорогий Товаришу!

Чи пригадуєш собі нашу послїдну стрічу у Львові? Ми умовляли ся, як би разом жити в Америцї, а тимчасом настала крівава війна. Ти успів єще в саму пору поїхати, а я остав і зазнав всїх приємностий теперішної війни. Не потребую Тобі писати, кілько горя перебув наш бідний нарід. Про се мусїла писати і американська преса. Опустїли нашї ниви... Не жаль би й терпіти, коби знати, які будуть жнива, та що вродить на тім полї, зрошенім нашою кровю та сльозами. Та війна богата в нечувані криваві картини; пожерла вона стільки людських жертв всїх націй, що, на мою думку, повинна зродити тільки свободу народам — а не закріпощенє.

І я випив чашу горя, та не нарікаю, бо тисячі більше пострадали від мене.

Коли „русскіе" війска наступали на Галичину, много наших людий поїхало до Віденя. Я остав ся дома яко мирний житель і жив в Карпатах. На підлий донос одного Поляка (сей Поляк — лїсничий, як много їх тепер, — двом богам служив для наживи) мене арештували козаки 7. марта 1915 року. Однак „русский военно-полевий" суд розібрав дїло, признав, що се була клевета і мене зовсїм оправдав. Все таки мене, яко военно-обовязаного, вислала адміністрація в глуб Росії. Прийшло ся їхати етапом разом з каторжниками з тюрми до тюрми. Чи чув Ти про „русскі етапи"? Ти знаєш певно про них, бо читав Толстого і Короленка. — Допер ва 18. липня я приїхав до Перми і опинив ся на зглядній свободї. Подібна доля стрінула многих людий. Одна частина жде кінця в холодній Сибірі, а друга в глубокій Росії. Нас більше тут в Пермі; між иншими є о. Громницький з Тернополя, старий Фуртак з Бірок, Петро Білоскурський з Коломиї і Мик. Фреїшин, укінчений богослов.

Тюрми й етапи підорвали моє здоровлє, а щоби поправити його, треба лїчити ся, треба гроший і відпочинку. Тепер служу надзирателем (фельчером) в психіятричній „Лечебници". Чи мріяв я коли, що попаду на службу в дім божевільних? Ми говорили про Америку, а доля кинула мене над Урал. Лїчу хорі душі, хоч сам болїю. Поляки, а навіть Жиди, мають свої національні комітети; тільки ми одні, яко дїти поневоленого народу, кинені на власну долю.

Остогидла менї вже служба у божевільних, бо треба дежурити в день і в ночи, а через те не можна анї в свій час спати, анї їсти. Сю зиму я перехитрив, бо проходив в осіннім пальтї, хоч тут великі морози. Зате і хорував. Не було гроший на шубу!

Я читав в польських часописях, що Поляки вже тепер збирають гроші в Америцї на поворот своїх земляків домів після війни і взагалї на потерпівших від війни. **Вірю, що і нашї брати Американцї, для котрих доля була відраднїйша, не забувають за нас. В тих важних і переломових хвилях маємо право сего сподївати ся. Ми тут страдаємо, а нашї братя лягли в могилї, або проливають кров в надїї, що наш нарід більше не буде рабом, що нужда і панська бута не буде вже гнати його за море, а коли вернуть нашї переселенцї з Америки домів, почують себе разом з нами свобідними горожанами на своїй ріднїй землї** — так, як тепер в Америцї.

Про себе не можу много писати. Жду нетерпеливо кінця. Бувають хвилї веселї, а буває, що чую ся пригнобленим і далеко блукаю гадками. За думою дума роєм вилїтає. Потребую гроший не лиш для себе, але — так сказати — для загального добра. Пришли, що можеш. Гроші найлучше посилати через банки. **Нас тут є понад тисяч людий ріжних станів; найбільше селян. Працюємо, учимо ся і приготовляємо ся до тяжкої культурної працї, яка жде нас по війнї. Треба буде гоїти ті рани, які війна завдала і єще завдасть нашому народови.** Що тепер дїєть ся в нашій бідній Галичинї, не знаємо, бо дїлить нас кріпкий кордон. Ти певно більше знаєш... Що чувати коло Тебе? Як живеш? Чи щасливо заїхав з Преосьвященним до Філядельфії? Напиши! Очікую скорої відповіди.

Цїлую Тебе щиро-сердечно.

Микола Величковський.

Адреса: Россія, Пермь, Психіатрическая Лечебница, надзирателю Николаю Юліяновичу Величковському.

Увага: Лист висланий рекомендовано, йшов понад два місяцї. Просимо нашї часописи перепечатати його. Микола Величковський, укінчений правник, звісна особистість в українських кругах, особливо в часї виборчої кампанії за кандидатурою проф. Стан. Дністрянського.

(З „Нового Житя").

Taras Shevtchenko.

Wherewith Am I Stricken?

—o—

(Translated from the Ukrainian by **P. Selver.**)

Wherewith am I stricken? Why do I [languish?
Why does my heart make ado, weep and [mourn,
Like a famished child? O heart full of [anguish,
For what dost thou crave? Why art thou [forlorn?
Dost thou thirst, dost thou hunger, does [weariness rise?
Then slumber, my heart, evermore shalt [thou rest,
Unsheltered and smitten. Let mortals molest
With their raging and railing. O heart, [close thine eyes.

(St. Petersburg, 13 XI, 1844).

ЧОГО МЕНІ ТЯЖКО?

—o—

Чого менї тяжко? чого менї нудно?
Чого серце плаче, ридає, кричить,
Мов дитя голодне? Серце моє трудне,
Чого ти бажаєш? що в тебе болить?
Чи пити, чи їсти, чи спатоньки хочеш?
Засни, моє серце, на віки засни,
Невкрите, розбите. А люд навісний
Нехай скаженіє! Закрий, серце, очи!...

Петербург, 13. XI. 1844.

З КАНАДИ.

Протиукраїнська кампанія в провінції Саскачевані.

Слїдом за ґазетою „Фрі Прес" з Вінніпеґу взялась тепер і одна анґлійська часопись з Саскачевану вести підпольну, позакулїсову й підюджуючу роботу проти Українців в Канадї. Сею ґазетою є „Стар" в Саскатунї. Виховані знаними нам атаками, нещирими і неправдивими закидами проти нас, публікованими колись у „Фрі Прес", редактори „Стар" і собі витягають ізза холяви ніж, вимахують ним і кажуть, що таки колись нас заколять тим ножем.

Чи редактор, чи хто з-поза редакції „Стар", пише в числї з 4. мая статю: „Саскачеванські школи", присьвячену виключно Українцям і українським школам в Саскачеванї. Автор нібито інформує своїх читачів про нас, але прошу послухати, як він інформує. Пишучи про українських учителів в Саскачеванї, автор каже:

„Лише трох з них має фахові цертифікати, а є їх яких 75, або 80; а шістьох має другої кляси цертифікати".

Дальше:

„Рахують, що в більше ніж сорок школах учать лише українською мовою, навіть в початкових степенях, а майже в кождій школї вчать українського язика в певних годинах дня".

Пишучи про край, відки ми приїхали, автор каже, що той край лишив на нас лихе пятно:

„В них розбуджений сильний наклін не лише до політичних рухів, але й до тайних орґанїзацій".

Не знати, де й коли в нас були тайнї орґанїзації? Хиба автор міг би нам сказати. Настрашив ся нас чоловік, як той, що недавно писав, що ми робимо вже канони на них. Сьмішні люди.

Згадуючи дальше про учителів, пишуть:

„The great danger lies in the low educational standard of teachers in those schools".

Дальше кажуть, що нашї учителї сьвідомо і навмисно ломлять реґулямінн виділу просьвіти і впоюють у дїтий любов до всього українського на шкоду всього канадійського.

При закінченю статї автор неслушно закидає нам, що Українцї в Саскачеванї розвязують округи, де є публичні школи, а на їх місце заводять приватні школи, що ми не хочемо орґанїзувати шкільні округи, що бойкотуємо їх публичну школу, що поступаємо так, як нам подобаєть ся, а не так, як вони розказують і т. п.

Заміток богато до сеї статї не треба, бо цїли автора знаємо. Хочуть нас очернити, представити в лихім сьвітлї і настроїти всю публику проти нас.

Полемізувати з ними не поможе, бо вони з тої дороги нїколи не звернуть, хоч би ми що говорили і як доказували, що вони милять ся. Цїль їх: ставати нам на ноги, де лише вдасть ся. Нам хиба лишить ся підіймати ту ногу, на котру нам станутъ і... Хиба зі статї не видно, як по джентелменськи говорить про нас автор? Правду і щирість викинув в болото на дорозї.

Найлїпшу відправу дав авторови сеї неправдивої статї п. Осип Меґас в анґлійській часописи „Фінікс" також зі Саскатун (27. мая). П. Меґас написав довшу статю у відповідь редакторови „Стар", в якій дуже влучно опрокинув закиди й перекручені автором факти, показав їх нестійність, голословність і упередженє, з яким автор написав статю, бо писав про справу, якої не пережував так добре як свої „ґуми" в устах.

Шкода лише, що се може одинока статя в анґлійській пресї у відповідь на напади редактора „Стар". Чому всїм українським учителям з Саскачевану не написати тут і там до анґлійської преси, а просто й саму редакцію „Стар" засипати статями й протестами?! Нехай автор знає, що ми чуйні. Ще тепер можна!...

(„Український Голос").

Страченє В. Семенюка.

Дня 2. червня с. р., дві мінути перед осьмою годиною рано, згинув на шибеници Біль Семенюк, засуджений на смерть за замордованє в дни 10. червня 1915 р. Івана Вишнївського в Кукс-Крік. Засуджений ішов на смерть відважно, а перед повішенєм промовив до зібраних, запевняючи їх, що гине невинно.

В супереч отсїй заяві засудженого судія Пренденґаст подає до відома, що Семенюк перед засудженєм признав ся йому до злочину.

„Я здержав ся з оповіщенєм сего признаня аж до сеї хвилї, — написав судія до оборонця — але тепер подаю се до відома, щоби улекшити публичному сумлїню".

Василь Семенюк був один з перших, котрому від довгих лїт позволено говорити під шибеницею. Він говорив в крайнїм зворушеню ломаною анґлійщиною так, що не всї могли його зрозуміти. Впр. о. Канцлер, др. І. Перепелиця був зі траченим в послїдних хвилях від попередного вечера. Перед вступленєм під шибеницю подав Семенюк одному зі стражників лїсту сих сьвідків, що мали — як він казав, — присягти криво проти него, а також мапу округа, в котрім зайшов злочин.

Семенюк сказав під шибеницею: „Братя! Я маю сорок лїт і нїколи ще не був караним. Беру вас в тій послїдній хвили на сьвідків, що я не винен. Я його не забив. Мене згубили сьвідки, що присягли криво. Тота жінка казала неправду, що я носив ся з гадкою забити сего чоловіка. Тай тоті сьвідки, що сьвідчили проти мене, що я нібито мав „пофіксувати" його, казали неправду. Я не можу сказати, хто його забив, бо не знаю. Я нїколи не любив судити других".

Особливо одного сьвідка, котрий по його гадці казав неправду, згадав Семенюк з докором. До судіїв не мав жалю.

Ніч перевів Семенюк несподійно, але по півночи здрімав ся на годину. Снідати не хотів, але коло семої рано закурив циґаро. Впр. о. Перепелиця, що був з ним в четвер вечер через чотири години, хотів лишити ся з ним цїлу ніч, але Семенюк просив його, аби пійшов спочити. Відтак о. Перепелиця вернув пів до семої рано і лишив ся з нещасним до послїдної хвилї.

Коли кат прийшов рано вязати Семенюкови руки, він сказав: „Не квапитесь, не квапте!" Але пійшов спокійно. Наперед ішов шериф, потому сьвященик, а відтак між двома стражниками і катом ішов Семенюк. Тринайцять степенів вели під шибеницю. Кат хотів йому закинути на голову чорний мішок, але Семенюк спинив його тай промовив до зібраних. Відтак надставив сам катови шию, сьвященик промовив молитву, тіло Семенюка зависло на петли, а душа його пійшла перед Всевишнього, що видить все і знає, хто винен. Перед смертию Семенюк приняв св. Причастіє. Після пятнайцяти мінут лїкар ствердив смерть.

(„Канадійський Русин").

ВИБОРИ НА ПРЕЗИДЕНТА ЙДУТЬ.

Давно вже політичне положенє в Злучених Державах не будило такого великого заінтересованя, як саме тепер. Европейська війна має загалом великий вплив на політику Злучених Держав і на всїх кандидатів на будучого президента.

Треба признати, що три чверти населеня Америки, се радикали, котрі хочуть передівсїм як найдальше йдучої запоруки свободи для всїх, значить рівних прав для всїх і розвою краю під кождим зглядом: як торговельним так і науковим. Загал мешканцїв стоїть на тім становищи, що краєм повинен правити нарід через вибраних собою репрезентантів. Сю засаду проголошено в американській конституції і її приняла Републиканська партія, заложена свого часу Лїнкольном.

Демократична партія, заложена Джеферсоном, була дїйсно демократична, радикальна. Тепер вона відступила від своїх засад і перетворила ся прямо в консервативну. Нею кермують капіталїсти зі сходу і консерватисти з полудня. Конвенція демократів вибрала дотеперішного президента Вілсона своїм кандидатом на президента. Вілсон нїколи не був і не буде радикалом. Правда, перед виборами 1912 р. висловив він кілька разів радикальні думки, але як став президентом, нїколи їх не виконував. На словах і скінчило ся.

Щодо іменованого кандидата Републиканської партії, Гюза, то се знаменитий чоловік, дуже чесний, але не є проґресивний у своїх ідеях. Свою програму висловив він сейчас по своїм іменованю на кандидата, а кромі того є вязаний програмою Републиканської партії.

Ся програма є дуже широка. Вона не робить ріжниці між горожанином урodженим тут, а уродженим за океаном. Партія узнає в Америцї тільки один нарід, що визнає одну вірність і один прапор Злучених Держав. Вона заявляєть ся за щирою невтральностию супроти воюючих держав в Европі і за охороною житя американських горожан перед тими державами.

У внутрішних справах держави вона домагаєть ся охорони робітничих інтересів, заказу дїтям працювати у фабриках, загального права відшкодованя і загального обезпеченя робітників на випадок покалїченя або нещастя. В цїли створеня торговельної фльоти партія обіцює лїберальну заплату американським кораблям, які будуть перевозити почту до Европи. В справі Філіпин партія не хоче передчасно признавати їм самостійности. Вона стоїть на становищи доктрини Монро: „Америка для Американцїв". Хоче зміни адмінїстрації, яка за часів Вілсона створила 30 тисяч зовсїм непотрібних урядових посад коштом 44 мілїонів долярів. В справі жіночого права голосованя партія є за тим, аби про се рішали поодинокі стейти.

На таку меньше більше програму кандидує Гюз. Він приїхав вже до Ню Йорку, заложив свою головну кватиру в готелю Астор, відбуває політичні конференції, полагоджує сотки писем від своїх приятелїв і загалом приготовляєть ся до великої виборчої кампанії. Загально надїють ся, що Гюз вийде президентом, хоч його противники закидають йому, що на нього хочуть голосувати Нїмцї, а се вже має бути злий знак. Гюз нїчого не робить собі з отсих закидів, але каже, що кождий, хто є за ним, доказує, що годить ся на його програму.

СПОСІБ НА ШПИГУНІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Німцї придумали новий спосіб на висьлїдженє шпигунів. Кождого підозрілого подорожного натирають цитриновим соком; цитриновий квас помагає відкривати або затирати воєнні карти і звістки, котрі шпигуни пишуть невидимим чорнилом на своїй шкірі. Такий спосіб шпіонажі практиковано на границї Німеччини довший час, але завдяки чуйности нїмецьких офіцирів і урядників його викрито.

Цитриновий сок викриває написи і мапи на людській шкірі, а опісля цїлком їх стирає і то зовсім без болїв. В одним пограничнім містї виловлено в той спосіб 127 шпигунів протягом одного місяця марта. Хоч в засадї се ремесло належить до мущин, то тепер займають ся шпіонажею у великій мірі женщини. Тому був час, коли женщинам заборонено цїлковито виїздити з центральних держав, а анї одна женщина не дістала дозволу поїхати на Балкан, коли за неї не ручив особисто який достовірний урядник.

Загалом в теперішний час майже неможливо дістати ся через границю центральних держав. Подорожний мусить піддати ся цїлому рядови дуже строгих перешукувань і допитів, заки дістане конечні письма в Німеччинї, Австро-Угорщинї, Болгариї і Туреччинї. Всї ті держави поступають однаково остро.

Цікава є числова система. Звичайно людий, що часто подорожують, або провинили ся тим, що не вміли держати язика за зубами, пізнаєть ся по числах. Число кождого подорожного звісне поліцийній і воєнній власти на кождій пограничній стациї і за ним все ідє, немаче тїнь, якийсь сторож. Число означає докладно, до якої ґрупи належить чоловік, чим він провинив ся або чого від нього можна надїяти ся і після сього з ним відповідно поступають. Після чисел розріжняють також підданих ріжних держав і тим означуєть ся, що торговельні зносини нумерованих людий не є бажані для центральних держав.

Загально подорожний мусить мати ось-такі документи перед виїздом: сьвідоцтво моральности; посьвідченє, що він не має довгів; сьвідоцтво, що він не має вошний; сьвідоцтво від поліциї, що на нього нема нїякого підозріня; таке саме сьвідоцтво від військових властий; перепустка; пашпорт потверджений ріжними властями і дипльоматами і дозвіл від начальника зелїзничої стациї, що йому вільно їхати точно означеним поїздом, а наконець сьвідоцтво від тайної поліциї, що виїзджаючий подорожний має добрі наміри.

На границї строго переглядають подорожного і його пакунки, деколи навіть чоловіка натирають цитриновим соком і купають у ваннї в хемічній купели. У жінок дуже точно переглядають волосє. Інспектори, мущини і женщини, що переглядають подорожних, є дуже чемні, але не відступають нї на йоту від своїх обовязків, мимо протестів подорожних.

ЖУРБА ПРО ДІТИ.

Ню Йорк журить ся, що зробити в лїті з дітьми. Їх тільки, що не мають де бавити ся. Діточих городів замало, тому треба шукати иншого місця. Рішено відступити на забаву для дітий 167 улиць. Головний інспектор поліциї Шмітберґер припоручив комісарям, щоби вони при помочи полїсменів розглянули ся, котрі улицї можна взяти на сю цїль, щоби при сїм не спиняти уличного руху.

Коштом міста мають бути поставлені доглядачі над дітьми. На разї настановлено їх на 13 улицях. В найблизшій будучности має се число зрости до 30. Коли би дійсно вдало ся прилагодити 167 улиць для дітий, то як-так можна буде полагодити справу діточих забав. На тих улицях мають заложити забавові токи, скринки з піском для меньших дітий, теннїс і т. п. забави. Шкільні руханкові кімнати мають бути отворені кождого дня, а шкільні купальнї мають бути доступні однаково для хлопців і дівчат.

Все те має бути тодї, коли місто викінчить докладно реорґанїзацію шкіл. За десять лїт усунеть ся з улиць таку язву, як біганє дітий на улицях, їх бруд, нехарність, збитки, деморалїзацію.

Тепер справдї годї повздержати ся від негодованя на дітий в Ню Йорку, а прецїнь вони мало-що винні. Винні родичі, винні власти, що не вміють заопікувати ся нещасною дрібнотою. З тих дітий має вирости колись здорова суспільність — і в тім напрямі треба працї. Се є праця для людскости.

ЗНИЧІЄ МУЗИКИ.

Російський артист Іван Народний написав до нюйорської часописи „Івнінґ Сон" ось-такі замітки про музикальні почуваня в Ню Йорку:

„Дивно менї, що таке місто як Ню Йорк не може постарати ся о лїтні концерти в публичних городах вечерами. Таке місто, котре має більший буджет ніж Швеція, Норвеґія або Данія, видає гроші на все инше, а не на таку культурну річ як музика. Видко, що Американцї дивлять ся на музику як на якийсь збиток.

„В Ню Йорку загалом зневажають штуку, а зважають лише на гарні строї в жінок. Коли дехто й любить музику, то хиба „висші кляси", але й ті дивлять ся на неї як на рід спорту. Вечерами нїгде не мож почути сьпіву або музики. А прецїнь береги ріки Гудсону чудово надають ся на вечірні серенади. Видко з того, що тут брак музичного вихованя і почутя. Я жив у многих европейських містах, виховував ся в однім російськім селї, але там всюди чути було музику. Се було щось високого, сьвятого, що підносило почуваня населеня. Нїколи не минуло сьвято без сьпіву або музики.

„Російське село, де я виховував ся, числило всього-на-всього сотку мешканців, а там був мішаний хор, під управою шкільного учителя. Кождої суботи і недїлї збирали ся мешканцї коло школи і слухали сьпіву. Сїльський староста (війт) уважав своїм обовязком старати ся про лїтні музичні вечері. На се видавало село около 2.000 рублїв річно. В російськім містї Юрієв (Дорпат), яке числить около 50.000 мешканців, управа міста удержує цїле лїто орхестру зложену з 25 людий і ся орхестра грає в публичних городах через цїле лїто. В Петроґрадї відбувають ся лїтні концерти кождого гарного вечера. Там є найменьше 4 орхестри, удержувані містом. Инші російські міста роблять таксамо.

„Тесаме я бачив у Финляндії, в надбалтийських провінциях, в Сибіри, в Скандинавії, в Німеччинї і в Австрії. Там нарід віддихає музикою, бо се є виховуюче средство, яке підносить релїґійний настрій душі. Се є духова конечність людського житя. Америка стоїть без порівнаня висше під культурним зглядом ніж Росія, але під зглядом артистичним Росія рішучо випереджує Америку. Російські міста скорше обійдуть ся без електричного сьвітла і трамваїв ніж без музики. Сьпів і музика ублагороднюють душу чоловіка і тому і в Ню Йорку треба її плекати".

ЩО ОПОВІДАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ КАПІТАН ПРО АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІ АРМІЇ.

Американський капітан Френк Е. Клайншмід, що перебував з австрійсько-нїмецькими військами 16 місяців на трох фронтах, оповідає цікаві річи про се, як воюють Австрійцї і Нїмцї.

„Швидкість, — розказує капітан Клайншмід — з якою перевозять військo, є задивляюча. Цїлі корпуси перевозять нераз зі східного фронту на західний, і на оборот, протягом півтретя дня. Менї особисто відомий один випадок, коли із західного фронту на східний перевезено 40.000 людий і уставлено їх в готовости до бою з Москалями протягом 60 годин.

„Ваґони, в яких перевозять військo, є вигідні, а зелїзні дороги добрі. Припаси живности, амуніцію і гармати перевозять очевидно так само швидко як і людий.

„Скільки разів Москалї мусїли уступати, все рабували та палили села і міста, навіть засіви, але не нищили зелїзниць, ба навіть деяких важних мостів. Нїмцї й Австрійцї робили инакше. Вони не нищили сїл та міст, але за се нищили зелїзні дороги. Коли ґенералови Гінденбурґови не вдало ся перший раз взяти Варшаву, він зруйнував за собою всю зелїзничу дорогу, винявши кожду шину. Кромі сего казав він позрубувати дерева та покласти їх поперек доріг і в сей спосіб спинив скоро погоню Москалів за собою.

„Коли австрійсько-нїмецькі війска здоганяли уступаючих Москалїв, вони направляли зелїзні дороги дуже швидко. Російський зелїзничий тор є о кілька цалів ширший від австрійського або нїмецького, отже все, що Австрійцї або Нїмцї мусїли зробити, було: відняти одну шину, перенести її трохи близше другої і прибити. І вже зелїзна дорога була готова, вже могла по нїй їздити нїмецька або австрійська зелїзниця.

„Коли Москалї втікали з Галичини, то хотїли знищити збіжа. В тій цїли зрубували вони величезні дерева і тягнули їх по полях, доптучи та нівечачи збіже. Але робота їх не зовсїм удала ся, бо прийшли Австрійцї і Нїмцї з жниварками, грабарками та молотільнями і богато столоченого збіжа позграбували, вижали та вимолотили.

„Летуни центральних держав віддають неабиякі прислуги. Вони роблять докладні мапи російських окопів, які пізнають по сьвіжо викопаній земли, та що ще важнїйше — мапи доріг, якими російська артилєрія мусить послугувати ся в разї відступу. В сей спосіб Австрійцї і Нїмцї знають докладно вже наперед, де здибати ворога і як його здоганяти.

„Найважнїйшу та найнебезпечнїйшу роботу в сїй війнї сповняють, на мою думку, сапери і майнери. Скільки разів висилають їх наперед, щоби приготовили дорогу для наступу війска, старший дає їм інструкциї, а при сїм звертає їх увагу, що вони мусять працювати під градом куль. І много з них гинуть, а кромі сего мусять працювати незвичайно тихо а притім і швидко.

„Цікаво є бачити приготованя до наступу. На східнім фронтї бачив я се кілька разів. Насамперед іде великий огонь артилєрії, опісля час від часу перервана тишина, аж доки нї ворог нї військо, що має нападати, не знає, чого дальше надїяти ся. Військо тодї страшенно денервуєть ся. Австрійські і нїмецькі війска мають зі заду на шапках білі відзнаки, щоби офіцири їх артилєрії могли відріжнити їх від ворога, бо з початком війни лучало ся нераз, що артилєрія вбивала власних людий, коли ті були на найдальше висунених позициях.

„До мого відома дійшли річи, що були дуже неприємні для Австрійців підчас східної кампанії. Именно многі визначні австрійські жінки (польські панї. — Ред.), що живуть близко австрійсько-російської границї, приймали в себе деяких російських офіцирів як гостий і ходили на бали з тими, що увійшли в їх край. Коли опісля прості люди говорили про се австрійсько-нїмецьким військам, то було за се досить гнїву, одначе, о скільки я знаю, офіціяльно не звернено на се уваги.

„За час мого побуту на східнім фронтї чув я лише про один випадок, що жовнїр центральних держав був арештований і розстріляний за сплюндрованє дому. Впрочім не було рабунків, анї знущаня над цивільним населенєм. Яко примір дисциплїни здовж цїлої лінїї, яка панувала — від воєнних кореспондентів почавши, а на простих жовнїрах скінчивши — нехай послужить се, що навіть не вільно було очернювати ворога в рапортах. Такий приказ був виданий з головної кватири. В Білгородї (в Сербії) розставлено жовнїрів при дверях склепів, банків і складів, щоби запобічи рабованю.

„Між всїми гарматами, які забрали вороги від Австрійців або Нїмців, не було анї одної великої гармати. Коли я питав ся, чому се так, то менї пояснили, що кожду більшу гармату вони підмінoвують, а в разї відступу висаджують у воздух, аби не попала ся ворогови в руки".

Капітан Клайншмід є звісний яко дослідник північних країв, куди він їздив коштом Музею Карнеґія в Пітсбурґу. Він привіз зі собою понад 2.000 фотоґрафій з ріжних боєвих лінїй.

ДОПИСИ.

З PITTSBURGH, PA.

Відповідь на допись п. Ів. Назарика.

В ч. 64. „Свободи" появила ся допись з Пітсбурґа під заголовком „Народні кирпинники", в якій п. Ів. Назарик, що приїхав до нашого задимленого міста пробудити зі сну і відродити тутешних Українців, накинув ся в нїкчемний спосіб на „Фльорка і його кліку". Кого розуміє автор під „Фльорком і його клікою" — нам на місци легко догадати ся...

Яких сїм недїль тому зійшли ся на наради урядники 10 пітсбурських українських братств і товариств і завязали Вічевий Комітет, який мав заняти ся устроєнєм віча полученого з манїфестацийним походом і евентуально, (я буде згода і добра воля) працювати спільно для української справи. Головою Комітету вибрано п. Ів. Ганяка, а що він по кількох днях зрезиґнував, цїлий тягар працї спав на писаря Комітету п. Фльоріяна К. Волчка (Фльорко) і його „кліку". В тім часї, як члени Комітету готовили плян віча, обговорювали справу „Народного Дому" в Пітсбурґу і т. д., народило ся тов. „Відродженє". Які його початки, де воно родило ся і хрестило ся — се для загалу пітсбурських Українців було тайною, поки не появили ся в часописях оголошеня, що тов. „Відродженє" задумує нас відродити комедійкою „Як ковбаса та чарка, то минеть ся сварка" і балем, який п. Назарик називає хитро вечерком. Бачите, і допись вигіднїйше писати про вечерок ніж про баль, та товариство красше представляєть ся перед читаючою публикою. І дійсно в тиждень перед вічем баль і представленє відбули ся, але не було кому танцювати. Основателї тов. „Відродженє", не маючи понятя про пітсбурські відносини, думали, що вистарчить оголосити ся в часописях, а їх робота увінчаєть ся успіхом. Коли би так були порадили ся когось із „кліки", то відхотїлоб ся було їм балювати, ще до того в передодень віча. „Відродженцї" були би довідали ся, що як представленя і балї давним і знаним товариствам не вдвали ся, то і вони чуда не покажуть, хотяй, як автор запевняє, є в тов. „Відродженє" крім галицьких також угорські і російські Українцї.

Не наша вина, що люди не послухали Вашого зазиву і не пійшли подивитись, як Ів. Назарик і „відродженцї" танцюють, а вина обставин і Вашої нездарности. Вам прикро, що Ви десятки мусїли стратити і ми се розуміємо, але звалювати вину за свою невдачу на Фльорка і його „кліку", що саме тодї заняті були вічем, — се, вибачте, безличність.

Чи Вас хто назвав Москалями і кацапами, нам не відомо, як не відомо нам, аби хтонебудь відраджував людям іти на представленє і баль. Ваше твердженє, що Фльорко і його „кліка" вмисне поставили посїпаків недалеко галї, яких задачею було відмовляти людий, є підлою, схопленою з воздуха брехнею. Ви — як кажете — зорґанїзували ся в тов. „Відродженє", котре головно має на цїли дбати про самообразованє членів, даючи вітчити для себе і українського загалу і уряджуючи час від часу аматорські представленя. Се гарно. Щасть Боже! Але, Панове, Ви, починаючи „просьвітну" роботу підлими і брехливими напастями в часописи на людий, що нічим українській справі не спроневірились, називаючи їх тупоумними кирпинниками і зрадниками; Ви, що сьвідомо обрехали редакторів „Свободи"; Ви, що своїм пашквілем обезцїнюєте українську часопись, якої ми є читачами, — Ви таку роботу сьмієте ще звати просьвітною, а себе представляти як жертву кирпинї і зради?! Чи так поступають чесні люди? Жиданє болотом на дійсних народних робітників не належить до програм просьвітних товариств і їх членів, але до звичайних шубравцїв. А може Вам не на руку орґанїзація пітсбурських товариств і Ви своїми напастями хочете розбити те, що з тяжким трудом вдало ся злучити? Дармна робота!

О. З. К.

Замітка від Редакциї: Хто порівнає допись п. Назарика з поміщеним висше спростованєм, сей мусить признати, що п. Назарик висловлюєть ся о много культурнїйше ніж п. О. З. К. Пан Назарик не ужив анї разу в своїй дописи таких слів, як: безличність, підла брехня, шубравцї і т. п. Пан Назарик під своєю дописию підписав ся своїм повним назвиском, а пан О. З. К. сього не зробив. Люди, за котрими заступаєть ся п. Назарик, мали — після запевненя п. О. З. К. — сьвідомо обрехати редакторів „Свободи", а ті знова люди, котрих боронить п. О. З. К., є всїлякими приятелями сеї часописи... Ми знаємо, що „Свобода" має богато приятелів, [illegible] там не було з „прихильниками" чи „неприхильниками" нашої часописи, ми бачимо одно: „Свобода" є для деяких людий дуже доброю газетою, але тільки тодї, коли без нїякого застереженя помістить їм їх дописи, з котрих загал не має найменьшого хісна. Ми всїх своїх дописувателїв уважаємо за людий чесних і достовірних, а вони впроваджують нас у блуд і роблять нам, а ще більше нашим читачам, незаслужену прикрість.

Одно ми тут мусимо сказати: Хто справдї шанує свою газету, сей нїколи не напише до неї неправди, не скомпромітує її перед своєю чи чужою суспільностию.

ЩО ПРИНОСИТЬ ВІЙНА.

Представники польського духовеньства: архиепископ краківський і варшавський та 6 епископів видали пастирський лист до населеня в Польськім Королївстві. В сїм листї згадують епископи про нещасну долю краю, а опісля взивають своїх вірних, аби вони вернули до своїх щоденних занять, аби працювали в потї чола над відбудованєм господарств, костелів, сїл і міст, зруйнованих підчас війни.

В дальшім уступі вказують епископи на незвичайно сумні прояви, які є замітні серед народа, а то на **деморалїзацію.** Війна принесла знищенє родинного житя; запанувала безвстидність і розпуста. Появило ся ще одно горе: брак пошанованя чужої власности; розросла ся жажда наживи, і т. д. „На конець — говорять князї польської церкви — з болем серця мусимо згадати про се, що серед нас появили ся люди, як Каїни, що не встидають ся з пімсти і ненависти вести свого брата на загибіль; злобними доносами і обвинуваченєм вони стягають ріжні кари та переслїдуваня на своїх сусїдів і проливають невинну кров. Сї нечувані і дивні вчинки довели до того, що один чоловік сторонить від другого, один другого боїть ся, замісць того, щоби всї зєднали ся в спільній любови до нашої вітчини".

Так дїєть ся на воєнній територїї. Там незвичайні відносини. А що-ж казати на се, коли подібні прояви здичіня слїдно в Америцї межи американськими Українцями?...

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Новий співробітник нашої газети.

На засіданю головного уряду Українського Народного Союза в середу, 14. червня, принято на співробітника нашої часописи п. Богдана Дуткевича на місце п. В. Лотоцького.

Іменоване ректора гр.-кат. катедральної церкви в Філядельфії.

Адміністрація гр.-кат. дієцезії в Злучених Державах Північної Америки грамотою з дня 9. червня 1916 р., ч. 28, назначила **Впр. о. М. Кінаша**, дотеперішного пароха в Скрентон, Па., **управителем** (ректором) гр.-кат. катедральної церкви Непорочного Зачатія Пресв. Діви Марії в Філядельфії, Па.

Новоіменований управитель нашої катедри є людиною чесною, совісною і з ясним та випробуваним характером. Яко горожанин є о. Кінаш сьвідомим і щирим Українцем, а на народній ниві працює дуже богато, хоч своїми заслугами ніколи і перед ніким не чванить ся. Яко сьвященик може служити за взір всім своїм молодшим товаришам, котрі — о скільки се нам відомо — дуже його люблять і шанують. Окрім того він є дуже добрим проповідником і педаґоґом, про що сьвідчать його більші і меньші письменні твори та статї, під якими звичайно не підписує ся. Наші люди читають залюбки його письменні праці, навіть не знаючи, хто є їх автором. Він любить свою паству, любить цілий свій нарід, а вже найбільше побиває ся за українською дітворою, в котрій бачить будучність нашого народа.

Ми можемо бути вдячні Сьвітлій Адміністрації нашої дієцезії за те, що на таке важне становище настановила чоловіка такої міри як о. Кінаш. Що українська громада в Філядельфії буде зі свого нового провідника (тепер вже сталого, бо передтим він був лише одним із сотрудників у Філядельфії) дуже вдоволена і рада, се не підлягає найменьшому сумнївови. Ми від себе желаємо Впр. о. Ректорови, щоби Бог надїлив Його кріпким здоровлєм і щоби Йому вдало ся перевести в реальне діло усї ті думки і бажаня, які леліє Його щира душа.

Траґічна смерть щирого народного робітника.

Пан. А. Шандровський з Куртіс Бей, Мд., пише:

Страшна смерть постигла нашого брата, Николая Дурделу, члена 81. відділу У. Н. Союза в Куртіс Бей (Балтімор), Мериленд. Дня 8. червня, о год. 10-тій рано вивернув ся на нього тяжкий тягаровий віз, при котрім він працював, і убив його на місци. Небіщик походив з Вишнївчика, повіт Підгайці (в Галичині), де його знали яко сьвідомого і щирого робітника на народній ниві. Нарід мав до нього велике довірє і наділяв його часто ріжними народними мандатами. Яко член лави присяжних судіїв був неустрашимим борцем за права кривдженого і гнобленого люду. В Америці був знаний яко великий противник всяких народних роздорів і все працював в угодовім напрямі. Його заходами заснувало ся в Куртіс Бей братство св. Петра і Павла (81 відділ У. Н. С.), а українська громада в Балтімор має йому богато до завдяченя. Покійний мав привитати п. М. Січинського на вічу дня 9. с. м., а з Божого допусту вийшло так, що Січинський попращав його на дорогу вічности. Вічна память щирому народному робітникови!

Розбитий корабель.

Юріка, Кал., 15. червня. — Прибережний корабель „Бер", який плив до Сан Франціско з 210 людьми на покладі, віхав попередної ночи серед великої мраки на прибережні скали, 15 миль від Юріки. З подорожних бракує 41 людий, а кількох є тяжко потовчених підчас паніки. Решта вратувала ся щасливо при помочи лодок та кораблів, що приплили на поміч. З пропавших віднайдено 5 небіщиків. Про инших нема звістки.

Недуга Розевелта.

Теодор Розевелт є знеможений політикою і фізичним умученєм. В середу, 14. червня, вийшов він до корабельної пристани в Ню Йорку, щоби привитати свою жінку, сина і невістку, які вертали з подорожи до панамського каналу. Він почув острий біль в лївім боці так, що мусів іти дуже осторожно. Розевелт здогадує ся, що сей біль походить від зломаня ребра, коли він упав з коня по своїм повороті із західної Індії, [illegible] 1915 року. Лікар др. Е. В. Колдвел зробив фотографічну знимку при помочи лучів Рентґена, однак не завважав нічого підозрілого на зломанім ребрі.

День хоругви і парада за приготованєм.

Вашінґтон, 14. червня. — Після розпорядженя президента Вілсона обходила нині ціла Америка сьвято хоругви. Торжественна парада відбула ся при сій нагоді у Вашінґтоні, де 60 тисяч людий стануло до походу; се була рівночасно манїфестація за „готовостію" Америки до війни. На переді походу йшов президент в буденнім синім убраню, а перед ним розвинено хоругву, на якій була напись за допущенєм жінок до голосованя. Похід вийшов з площі перед капітольом через Пенсильвенія евеню і зупинив ся перед памятником Вашінґтона. Тут відбув президент перегляд походу. Опісля виголосив промову, в якій напятнував змаганя Німців-Американців до введеня замішаня в Америці.

Молитва за Кіченера на базари.

Рівночасно з жалібними богослуженями в Лондонї відбуло ся инше богослужене в Ню Йорку за бл. п. льорда Кіченера, анґлійського міністра війни. В середу вечером, 14. червня, зібрало ся кілька тисяч прихильників Анґлії і її союзників на добродійнім базари, що саме тепер відбуває ся в Ню Йорку в Сентрал Пелес на дохід жертв війни тих союзників. О 9. годині вечером відчитав парох анґліканської церкви св. Тройці, др. Маннінґ, таку молитву: „О Боже, небесний Отче, дякуємо Тобі за праведне житє і добрий примір Твого слуги Горація Кіченера. Дай, щоби він, по своїй скінченій праці, спочив у мирі, а вічне сьвітло нехай йому присьвічує на вѣе. Нехай згадка про його постійну віру, його непохитну відвагу і його вірну посьвяту додасть нам сили до сповнюваня наших обовязків. І нехай ся велика завеpуха скінчить ся привернєнєм правди і справедливости, щоби опісля наступив довготривалий мир, через нашого Спасителя Христа—Амінь".

Присутні вислухали серед гробової мовчанки молитви проповідника, а деякі тихо повторяли за ним слова молитви. Опісля йшов базаровий торг, як передтим.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Недуга посла Олесницького.

Українська часопись в анґлійській мові, „The Ukraine", що виходить в Льозанні (Швайцарія) при підмозі Української Народної Ради в Америці, доносить в ч. 3-тім з дня 22. мая б. р. таке:

„Др. Евген Олесницький, член австрійського парляменту і галицького сойму, занедужав тяжко перед кількома днями в трамваю у Відни. Лївий бік зістав цілком спаралїжований і пацієнт має ся дуже зле".

Перед місяцем донесли ми за українськими краєвими часописями про недугу посла Олесницького, але що се за недуга, не було подано. Нині довідуємо ся близше про сю недугу і, як читаємо, вона є дуже тяжка. Занедужанє визначного українського громадянина припадає саме в такий важний час, коли його поміч в народній роботі є майже необхідна і тому тим більше ся вість вразить наш український загал. Ми зі своєї сторони висловлюємо бажанє, щоби наш заслуженнй громадянин вернув як найскорше до здоровля і трудив ся разом з другими для народної справи в так важнім часї.

Смерть Федорчука.

Часопись „L'Ukraine", що виходить у французькій мові в Льозанні (Швайцарія), доносить, що в Швайцарії помер (дати нема — Ред.) звісний український журналіст, котрий проживав довший час в Парижи, **Ярослав Федорчук.** Він був горячим українським патріотом і ціле своє житє працював для народної справи. З чужини присилав часто підмоги на народні цїли в Галичині. В Парижи старав ся заінтересувати французьку пресу українською справою. Його статї були одними з перших, що звернули увагу Французів на українське питанє. По вибуху війни перенїс ся Федорчук до Швайцарії і тут працював на спілку з иншими українськими еміґрантами над українськими публікаціями по французьки. Між працями, написаними Федорчуком, важні є отсї: „Царизм і Україна", „Відродженє України", „Українська справа і її вигляди" (рівночасно по французьки і анґлійськи) і инші. Федорчук був одним з членів основателів „Українського кружка" в Парижи і визначним його членом аж до війни. Його смерть є великою втратою для нас з огляду на його журналістичний талан, якого нам потрібно підчас теперішної великої хвилї.

ВІДОЗВА ДО ВСІХ СЕКРЕТАРІВ-ОРҐАНІЗАТОРІВ ФЕДЕРАЦІЙНИХ СОТЕНЬ.

Просимо ласкаво всіх інтересованих і добровольних людий, котрі займають ся орґанізованєм федераційних сотень, щоби були ласкаві надіслати нам як найскорше докладний спис всіх членів, які приступили до Федерації Українців. Рівнож прошу ласкаво подати назву і число даної сотнї. З вічевих справоздань знаємо, що в богато місцевостях поорґанізували ся сотні Федерації, однак ми до сего часу не дістали повідомленя про засноване тихже. Длятого просимо ще раз, щоби нас повідомлено і надіслано докладний спис, а ми вишлемо на жаданє відзнаки, книгу і аплікаційні карти.

Пояснене: З причини, що деякі люди не хотять приймати січових назв, ми ось-тут заявляємо, що не упираємось при них. Однакож просимо затримати на означенє одиниці федераційної — сотку — без огляду на тое, чи зорґанізована одиниця Федерації буде в даній місцевости називати ся сотнею, відділом, Січчю, Соколом, чи якою иншою назвою, яку прийме. Для Федерації така зорґанізована одиниця буде мати назву сотні; раз, щоби відріжнити від істнуючих товариств нашу орґанізацію, а друге, щоб упростити діловодство. Дальший поділ — курені, окружні комітети — лишаєсь до волі кождій місцевости.

Др. В. Сіменович.

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ ДЛЯ LUZERNE COUNTY!

Хвальні Уряди Братств в цілім Лузерн повітї зволять ласкаво вислати по двох репрезентантів з кождого братства чи товариства **на неділю дня 25. червня с. р.** на нараду над уладженєм Українського Дня в Вілксбери, Па. Місце зібраня 635 Н. Рівер Стр., Вілксбери, Па. (в церковній галї).

о. В. Сполітакевич.

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.

Через Державне Бюро Праці можна одержати роботу в отсих місцевостях:

Коннектікут: 9933. Гартфорд Кавнті. Потрібно: 100 жонатих або самотних мущин до роботи на фармах тютюну. Подорож заплатить ся, відтак стягне ся. $2.00 денно для недосьвідчених. 10 годин праці. Робота до 1. жовтня.

Іллінойс: 9868. Форд Кавнті. Одного самотного на фарму зі збіжем і інвентарем. Знанє анґлійської мови і праці потрібне. 3 корови. Дорогу мусить сам оплатити. $40 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

Індіяна: 9890. Лейк Кавнті. Двох самотних мущин до звичайної роботи на молочній фармі. Знанє анґлійської мови і праці (коли можливо) потрібне. 7 до 8 коров. $25 місячно, а для досьвідченого $30 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

Канзас: 837/2314. Лінкольн Кавнті. Одного жонатого мущини до роботи на фармі. Знанє анґлійської мови потрібне. $40 місячно. Харч і мешканє безплатні. Жена має робити хатну роботу.

Мішіґен: 9604. Маком Кавнті. Одного самотного робітника на фарму. Знанє праці потрібне. Дорогу заплатить ся, відтак стягне ся. $30 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

9662. Чіппва Кавнті. 30 самотних мущин до роботи в лісі і коло тартаку. Дорогу мусять самі оплатити. 10 годин праці. $30 до $35 місячно.

10015. Вейн Кавнті. Одного жонатого або самотного мущини до роботи на фармі. Знанє анґлійської мови потрібне. Не робить ріжниці, чи має 1 або 2 малих дітий. Дорогу заплатить ся, відтак стягне ся. $30 місячно зимою, а $35 літом. Неумебльована хата, город, опал і молоко. Такєсамо для самотного. Харч і мешканє безплатні.

Ню Йорк: 9891. Дочесс Кавнті. Трох самотних мущин до роботи на молочній фармі. Знанє анґлійської мови і праці потрібне. 6 коров. Дорогу (до 200 миль) оплатить ся, відтак стягне ся. $25 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні. Лїтна платня від 1. цьвітня до 1. грудня.

Пенсильвенія: 870/4320. Честер Кавнті. Одного жонатого мущини до роботи на фармі. Знанє праці і анґлійської мови потрібне. Жена має варити. $40 місячно.

10021. Делевар Кавнті. Одної самотної женщини до домашньої роботи. $5 тижнево.

Вісконзін: 870/2577. Бофало Кавнті. Одного самотного мущини на фарму зі збіжем і інвентарем. Знанє анґлійської мови і праці потрібне. 5 до 7 коров. $30 до $35 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні. Лїтна платня від 1. цьвітня до 1. грудня.

В справі осягненя праці належить звертати ся на адресу державного бюра, подаючи число повисше поданої праці.

U. S. LABOR BUREAU,
Room 8, U. S. Barge Office, Battery Park,
New York, N. Y.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Ґеорґія, від. 239, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю дня 18. червня, о годині 2.30 пополудни. Котрий з членів на тім мітінґу не явить ся, буде караний. Будеть ся приймати нових членів за половину вступного до Братства і до У. Н. Союза. Просимо приєднувати як найбільше членів до У. Н. Союза. — Т. Грицай, предс.; Н. Волос, секр.

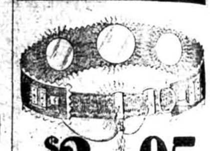
БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю дня 25. червня зараз по Службі Божій в гали коло церкви, де все мітінґи відбувають ся. На той мітінґ обовязаний кождий член явити ся, бо є важні справи до порішеня. — А. Ґрех, предс.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 25. червня точно о 2-гій годині пополудни. На тім мітінґу мають явити ся всі члени і вирівнати свої довги. Неявившийся член заплатить кари 50 цнт., а урядник $1.00. Котрий член не сплатить свого довгу, зістане суспендований. Будеть ся приймати нових членів за половину вступного. [illegible] Дашевський, предс.; Т. Ференц, кас.; [illegible], секр.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене, — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую товариша **ІВАНА ХРИСТІЯНА** з Увисли, пов. Гусятин, Гал. Хто би о нім знав, прошу зголоситись на адресу: Wm. Romanyshyn, 135 Plumer St., Detroit, Mich. 71-73

Пошукую свого брата **ПЕТРА БІЛИК** з Межигіря, повіт Бучач. Голоситись на адресу: Dmitro Prowalnyj, 676 Franklin Street, Detroit, Mich. 71-73

Пошукую краянки **АННИ ЯРЕМКІВ** з села Ранків, пов. Камінка Струмілова, Гал. Перебуває в Пітсбурщині. Хто би о ній знав або вона сама, прошу зголоситись на понизшу адресу: Anthony Croma, 815½ S. Cedar St., Lansing. Mich. 71-73

Пошукую мого брата **ТЕОДОРА КОРЧУНА**. Тому 2 роки перебував в Брукліні, Н. Й. Хто би знав його адресу або він сам, прошу зголоситись до: Paul Korczun, Box 429, Hudson, N. Y. 73

Пошукую стриєчного брата **ЛОРЕНЦА РИШОТКА** з Гнилиць, пов. Збараж, який має перебувати в Ньюарк, Н. Дж. Голоситись на адресу: Anna Rzsotka, 756 Ridge Ave., Kansas City, Kans. 73

Хто би знав адресу **АННИ МУХА** з дому Марцевич, яка походить з Угринова, пов. Підгайці, а має перебувати тепер в Монтреал, Канада, звонить подати до: John Mucha, 2201 Lake Side Ave., Cleveland, O. 73-75

Володимир Рекрут приїхав з Арґентини і пошукує брата **ІВАНА РЕКРУТА**. Перебував в Алексанрії в стейті Вірджія. Прошу зголоситись до: Wol. Rekrut, 18 Bishop Str., Providence, R-I. 73

ПОШУКУЮ ДОБРОГО СТОЛЯРА, котрий розуміє церковну роботу. Прошу зголоситись як найскорше на мою адресу: Eugene Wasylenko, 218 Columbia Ave., Pasaic, N. J. 73-75

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКО-УЧИТЕЛЬ з добрим теноровим голосом. Школу, хор і представленя провадить ґрунтовно. Ласкаві зголошеня на адресу: „99", c/o „Svoboda", 83 Grand Str., Jersey City, N. J. 72-74

НА ПРОДАЖ дім на дві фамілії на 2 лотах 40x100, зі всіми удогідненями, близько стріткари і стації зелізничої. Ціна $2900, готівкою $1400, решта на морґеч. Голоситись до: Schiller, Price St., Linden, N. Y. 72-74

ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ п. н. Dr. Bukki's Medical Institute 407 East 58th St, New York City, отсим подає до відома Вп. українській публиці і його-ж пацієнтам, що офіс сего інституту є отворений кождого дня, в неділі і сьвята від год. 9-ої рано до 8-ої вечером, а не лише в будні дни, як се мильно дотепер подавано в оголошеню. 61-75

НА ПРОДАЖ ФОНОГРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 E. 7th Str., New York, N. Y. 67-79

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — Schwartz's Agency, 36 Montgomery St., Jersey City, N. J

ПОТРІБНО 100 АҐЕНТІВ до сталої роботи або в годинах вільних від заняти. Ми потребуємо людий здібних і охочих заробити більше гроший. Не робить ріжниці, яке Ваше занятє, ми дасмо Вам нагоду до збільшеня Вашого доходу, наколи Ви поможете нам оголошувати і продавати наші дешеві доми, огороди і лоти в центрум, де курсує 100 зелізниць денно в Свет Бавнд Брук, Ню Джерзи. Бавнд Брук є положений над гарною Раріттен рікою і є знаменитим мешкальним і фабричним містом зі звиш 5000 мешканців. Має поважне число фабрик, 2 модерні Нейшенел Банки, Йонг Менс Крісчен Асосіейшен і Білдінґ і Лон Асосіейшенс. Пишіть до нас нині і будьте нашим аґентом в Вашій місцевости. 73-74

Brooks Inter-State Realty Corp'n.,
45 W. 34th St., Foreign Dept., New York, N. Y.

ПОТРІБНО 500 ЛЮДИЙ

до заселеня враз з родинами в Манвіл, Н. Дж., де повстає нове місточко в сусідстві $5.000.000 фабрики Г. В. Джонсвіл Компанії і де тисячі нових робітників дістане затруднене, коли праця в фабриці буде іти повним ходом. Небувала нагода закупленя лотів під будову по $75 і висше. Лише кілька мінут ходу до фабрик. Значне число родин найде місце на заложене торговель з мясом, з віктуалами, пекарень і мешкань до винайму і харчу. Голосіть ся до: 71-73

S. ROTH,
45 W. 34th St., Room 410, New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—
UKRAINSKA KNYHARNIA.
951 W. Erie St., Dept. II, Chicago, Ill.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! Вишлемо Вам доляровий підручник, богато ілюстрований. Залучіть лише 5 центів на пересилку на адресу: G. W. & D. H., 641 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. 37-76

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—
M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3rd St. St Louis, Mo.

ПРОЧ З БІДОЮ! Потребуємо сталих АҐЕНТІВ до легкої праці. Початкуючим платимо від 20 до 35 долярів тижнево. Фахового знаня не вимагаємо. Пишіть зараз до: Mr. Day, 309 Broadway, New York, N. Y. 73-85

Перед ужитєм

ВЕСНЯНКИ, плями на лици, прищі, лішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґарантією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 71-73

По ужитю

НОВІСТЬ! КОЖДИЙ СЬВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН **НОВІСТЬ!**

мати в своїй хаті образ нашого ґенія ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, який можна набути в дуже умиркованій ціні. Мальований правдивою олійною фарбою на полотні, робота ручна, розмір 16x20 цалів, в гарних оріхових рамах, під склом. Ціна $3.00. Хто пришле $1.00 задатку, дістане сейчас експресом сей портрет; решту заплатите по огляненю портрета. Замовленя прошу надсилати на адресу: JOHN CIOLKA, 144 E. 7th St, New York, N. Y. 56вс—

ЧИ ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЮ БУДУЧНІСТЬ І ВАШОЇ РІДНІ?

НАЙЛІПШИМ ЗАБЕЗПЕЧЕНЄМ ВАШОЇ БУДУЧНОСТИ Є ВЛАСНИЙ КУСНИК ЗЕМЛІ І ВЛАСНИЙ КУТОК.

Земля — се найпевнійший банк, якого ані злодій не вкраде, ні не збанкротує, ні огонь не спалить. Ми продаємо в сусідстві і околоци Ню Йорку землі, на яких є вже заведені всякі удогідненя. Богато великих ріжнородних фабрик дає поплатний зарібок тисячам людий, а на місци находять ся школи, костели, банки, театри, почта, телеґраф, телефони і кілька зелізних стацій.

Ціна за наші землі виносить від $75 і висше. Щоби стати властителем кусника землі, вистарчить малий задаток, а решта на місячні сплати. 72-74

Видаємо „дід" і ґарантуємо полісу власности.

Тикети зелізничі до виїзду для огляненя тих земель даємо даром. Докладні інформації і безплатні зелізничі тикети видає

RUTHENIAN POLISH DEPARTMENT,
220 Broadway, Room 603, New York City.

ВАЖНЕ ДЛЯ СПІВОЛЮБИВОЇ ПУБЛИКИ!

Сим маю честь оповістити, що вже вийшов з друку

Другий Український Альбом

пісень на хор мішаний, мужеський і соля.

Ціна альбома з 25 піснями 75 цт.

Поодинокі пісні продаєсь по слідуючих цінах:

	цнт.
1. Молитва. „Боже великий єдиний", (Гимн на мішаний хор)	50
2. Туман, туман, долиною, сольо сопранове або тенорове	50
3. Зійду на гору, гляну на море, сольо альтове	25
4. Засвистали козаченьки, хор муж.	15
5. Повій вітре, на Вкраїну, хор муж.	20
6. Зібрали ся бурлаки, хор муж.	25
7. Ой у лузі та і при березі, хор муж.	15
8. Скажи мені правду, на три голоси	20
9. Ой, ішов я вулицею раз, хор муж.	10
10. Реве та стогне Дніпр широкий, хор мужеський	10
11. Ой і не гаразд Запорожці, хор. муж.	15
12. Ох, та не люби двох, хор. муж.	40
13. Тихо, тихо Дунай воду несе, хор. муж.	10
14. Гей, чого, хлопці, хор мужеський	15
15. Ой у поли три кериченьки, хор міш.	20
16. Раз на варті я стояв, хор мішаний	20
17. Зеленая рута, хор мішаний	10
18. Ой ти зоре вечірная, хор мішаний	15
19. Ой їхав чумак, хор мішаний	20
20. Ой закувала сива зазуленька, хор міш.	20
21. Прощайте, прощайте тесові пороги, сольо басове	30
22. Дівчино моя, та зарученая, сольо тенорове	20
23. Ой Божеж мій, Боже, милий покидає, для сопрана	25
24. Ой лихо мені тяжке, сольо басове	25
25. Ой ходив чумак сім рік по Дону, сольо басове	40

Всі ті пісні у одній збірці коштують всего 75 ц. Сей другий Альбом містить в собі найкрасші українські пісні, є далеко обширнійший, друкований на гарнім папери а технічне викінченє є поправне і старанне.

Книгарням і перепродавцям даєсь відповідний і корисний опуст.

Доставляю рівнож першорядну музику на балі, представленя, концерти, походи і т. д.

Замовленя належить висилати до:
ГОЛОВНИЙ СКЛАД УКРАЇНСЬКИХ НОТ
H. E. SMOLEN,
53 Lenox Ave., New York, N. Y.
Telephone: Cathedral 9754.

ЧУДОВА НОВІСТЬ!

Найновійший годинник, який тепер щойно появив ся. Ніхто з вас еще не бачив такого новомодного годинника як отсей. Придивіть ся сему годинникови, що се є за чудо. Подаємо Вам відразу інформацію про сей годинник: 1) Показує години, 2) показує як кождий день називає ся, 3) показує як кождий місяць називає ся, 4) показує коли є відміна місяця, 5) має дуже чистий хід і є дуже витривалий. Є в гарнім виробі, не пізнить ані одної минути, посідає 15 камінів. Ґарантований на 25 літ. Можете сей годинник вложити на цілу добу до води і він дальше буде іти. Се щось надзвичайного. Хто його купить, той буде мав довгу і добру памятку, бо сї годинники щойно тепер вийшли. Жаден годинникар не посідає тих годинників, тільки у нас можете їх набути. Хто замовляє у нас сей годинник, то не потребує нам висилати ані одного цента, тільки подайте, котрий жадаєте годинник і яка ціна і випишіть свою виразну адресу, а ми в тій хвили Вам його вишлемо почтою. Гроші зложите коли листар Вам доручить Ваш годинник. Ціна сего годинника враз з ланцушком тільки $6.25. Також посідаємо годинник другої сорти, лише в иншій оправі. Цілу машинерію може кождий побачити з верху і він накручує ся раз на 8 днів. Ціна $6.35, а такий самий чисто золотий, що накручує ся також раз на 8 днів і посідає 17 камінів, ґарантований на 25 літ. Ціна $10.00. До кождого годинника висилаємо писемну ґаранцію. Ті, що мешкають в Шікаґо або близько Шікаґо, зволять приїхати, а побачать сї чудові і новомодні годинники. Вона напевно кождому сподобають ся. Спішіть ся, бо їх ціна піде незадовго в гору. Ми тілько через короткий час так тане продаємо. Пишіть зараз за ними на адресу: 73ч—

WATCH SELLING CO.,
951 W. Erie St, Dep. 8, Chicago, Ill.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! КУПУЙТЕ ІЛЮСТРОВАНИЙ ВОЄННИЙ КАЛЕНДАР

ПРИЯТЕЛЬ ЖОВНІРА

який щойно дісталисьмо зі старого краю.

Календар сей є богатий змістом ріжнородних оповідань з теперішної війни, має 150 сторін друку і містить в собі около 100 образків. Ціна Календара 40 центів, але з уваги на пізну пору додаємо до кождого Календара в дарунку Воєнну Мапу Европи вартости 35 центів єсли пришлете 10 центів на оплату почти. Хто не хоче Мапи, тому даме гарних книжочок на 35 центів. Тож спішіть ся з замовленєм. Вложіть 50 центів до листу і заадресуйте: 70c79

UKRAINIAN BOOK STORE,
701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

$1.00

Такесаме шило до шитя продають другі фірми по $1.75. Я ціню $1.00 і оплачую пересилку. Додаю даром дві голки і моток воскованої нитки. Осібні ГОЛКИ 40 цнт. за 6 штук. Адреса: 70c—
A. P. OWENS, Dept. B., 159 W. 145th St., New York, N. Y.

КОМУ ПОТРІБНА ВІЙНА? НІКОМУ!

А українсько-німецький підручник, який тепер вийшов з друку є потрібний кождому; з котрого дуже легко можна навчити ся говорити по німецьки. Пишіть по него нині, бо наклад невеликий. Ціна з пересилкою 35 центів. Присилайте моні-ордер або марки на адресу: 73—
RUSKA KNYHARNIA IM. T. SHEWCZENKA,
168 E. 4th Str., New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ В ОКОЛИЦИ РОМ, Н. Й. І КЕМДЕН, Н. Й.

Родичі! Діти ваші на фармі виростуть Вам на потіху, а суспільности на пожиток. Випровадьте ся з душних мурів фабричних, а купіть одну з моїх урожайних фарм. Приміром: 58c73

1) ФАРМА 50-АКРОВА з будинками, ґрунт рівний, малий садок, знаряди рільничі. Ціна $1.300. Вплати потрібно $500.00.

2) ФАРМА 54-АКРОВА, добрі будинки, 4 корови, 3 ялівки, 1 кінь, 2 безроги, 40 курий і знаряди рільничі. Ціна $1.900. Вплати потрібно $900.00.

3) ФАРМА 150 АКРОВА, добрі будинки, 10 коров 3 ялівки, 2 коні, 1 безрога, 20 курий, знаряди рільничі Ціна $3.500. Вплати потрібно $1.200.

Кромі сих, маю ще більше фарм до продажи. По близші інформації і условія пишіть сейчас до:

A. KOZAKEWYCZ,
114 Front St., Rome, N. Y.

СЛАВНА НОВІСТЬ!

МАҐІЧНЕ ВОРОЖЕНЄ ВАШОЇ БУДУЧНОСТИ. Подає всякі відповіди і поради. Уложіть сей прилад на столі і говоріть в трубу Ваші жаданя а відповідь появить ся в отворі сего приладу. Обвід машини 10 цалів, нікльована. Се дійсне чудо. Ціна лише 50 цнт. Приймаєсь стемпси або гроші. Пишіть до: 58c73

UNION NOVELTY CO.,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

Війна!

Чи хочете бачити як властиво виглядає теперішна европейська війна? Хочете бачити як відбувають ся боротьби в Галичині, Сербії, Росії, Франції і Туреччині? Замовіть собі у нас стереоскоп який побільшує образці до натуральної величини. Коштує лише 60 центів.

24 види з европейської війни .... 30 цнт.
24 види російсько-японської війни .... 30 „
24 види Житя Ісуса Христа .... 30 „

Хто пришле $1.50 в короткім часі, дістане воєнну мапу даром. Спішіть ся з замовленями. Адресуйте: 64—

UKRAINIAN BAZAR,
34 East 7th Street, New York N. Y.

МОЖНА ЗАРОБИТИ $2.00 ДО $3.00,

ЗАЙМАЮЧИ СЯ ВЕЧЕРАМИ ПО РОБОТІ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК. ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ПИШІТЬ ДО:

„SVOBODA"
Dept. K,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РОБІТЬ собі самі ПИВО і ГОРІВКУ.

Все що потребуєте, щоби зробити пиво, се пачка „Ambrew" Згущеного Екстракту і дрібка цукру і води. З $2.00 пачки зробите 200 шклянок доброго, сьвіжого, іскрячого і з піною пива. Нема клопоту ані трудности. Зробите се в кількох хвилях. Або пішліть мені $1.50, а вишлю „Zanol" Згущений Екстракт, з якої зробите 6 кварт найлучшої горівочки. Наколи хочете робити Горівку і Пиво, вишліть $3.50. Замовленя висилаю і оплачую сам, в звичайнім пакунку з докладним поученем. Памятайте, що „Ambrew" і „Zanol" Екстракт є під ґарантією прав Злучених Держав о кормі і напоях. Також незабувайте на се, що Ви не потребуєте лайсенсу до роблення Пива або Горівки з нашого Згущеного Екстракту, в Вашій хаті, для власного свого ужитку. Тепер власне зближає ся пора, в якій Ви потребуєте щось доброго випити. Вишліть нині, а дістанете се скоро. Гроші найлучше посилати через почтовий моні-ордер.

„Ambrew" згущений екстракт виробляють в сім будинку.

Адресуйте так: 70c—
A. P. OWENS, Dept. B.,
159 W. 145th St., New York, N. Y.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ПОЗІР! ВЕЛИКА ВІЙНА ВИГРАНА! Наколи Тебе твоя праця не вдоволяє, хочеш заміняти свої посілости на ліпші і кориснійші або желаєш посідати фарму, льоти або дім при місті, фабриках, школах, церквах, на виплат як Тобі буде вигідно, єсли бажаєш заробляти стало від $2.50 до $5.00 денно, то не зволікай. Витни сей цінний купон і зараз надсилай нам з точною своєю адресою. Перві до конкурсу одержать ДАРОМ одну парцелю яко премію. Пишіть до: 73-85

LINCOLN CO.
309 Broadway, Dept. 2, Suite 210, New York, N. Y.

Перед ужитєм.

ПОЗІР! НОВІСТЬ! Тисячі дівчат, женщин, молодців і мущин завдячують свою повну, гладку і румяну церу „КРЕМОВИ МОЛОДОСТИ" а особливо виліченє зморщків, веснянок, знаків по віспі, прищів, чираків, лишаїв, лупленя шкіри, червоности твари і носа, відмороженя ух і всїх прочих нечистостий і недуг шкіри, лиця, рук, шиї і кождого члена тіла. ҐАРАНТУЄМО, що хто тільки ужиє сего чудесного средства, мусить ся позбути сих страшних долеглевостий. Ціна слоїка разом з пересилкою лише ОДНОГО ДОЛЯРА. 73—

По ужитю.

D. WROBLEWSKI Co., 196 E. 4th St., Dept. 50, New York, N. Y.

ДЛЯ ВАШИХ НІГ! Ляпісовий олівець усуне Вам зовсім нагнітки, висипку, бородавки, знаки і нарости на скірі. Не потребуєте вже довше терпіти. Потріть тільки тим олівцем а сейчас побачите, як нарости і нагнітки будуть щезати в Ваших таки очах. Бородавки на руках знищить ся в такий самий спосіб. Ціна 50 цнт. з пересилкою. В разі незадоволеня, звернїть його нам, а ми сейчас відошлемо Вам гроші назад. Адресуйте: 67c-
A. P. OWENS, Dept. A., 159 W. 145th St., New York, N. Y.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.
Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер
Адреса:
JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.
Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евенї, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

ЛИС МИКИТА

ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ. — З німецького переробив Іван Франко. — Ціна 40 центів.
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J

КОЖДА МАТИ ПОВИННА СЕ ПЕРЕЧИТАТИ.

Мати не повинна дозволити своїй дитині кричати.

Більшість материй в теперішнім часї мають се переконанє, що дитина кричить тому, що вона є недобра. А в дійсности дитина кричить тому, бо ТЕРПИТЬ НА ВНІШНІ БОЛЇ.

Дитина кричить, бо її малий жолудок зле ділає; бо її докучає ТИСНЕНЄ, КОЛЬКИ, КОРЧІ ВНУТРЕННОСТИЙ, а також НЕПРАВИЛЬНІСТЬ і ЗУБКОВАНЄ. Велика ріжниця є між дорослим, що скаже, що його болить, але кожда мати повинна собі затямити, що дитина кричить тільки в приступі болів, — здорова дитина ніколи не кричить. 46c—

„БЕЙБІС СЕЙФТІ" є найлучшим діточим ліком НА ТИСНЕНЄ, КОЛЬКИ, КОРЧІ ВНУТРЕННОСТИЙ, НЕПРАВИЛЬНІСТЬ І ЗУБКОВАНЄ. По короткім застосованю „БЕЙБІС СЕЙФТІ", дитина перестане терпіти, буде тихо лежати і спокійно спати. „БЕЙБІС СЕЙФТІ" можна дістати нині в кождій майже аптиці і більших склепах. Але уважайте, щоби дістаньсьте правдивий „БЕЙБІС СЕЙФТІ".

Тут подаємо, як виглядає правдива пачка „БЕЙБІС СЕЙФТІ". Витніть і занесіть се до найблизшої Вам аптики і купіть бутельку „БЕЙБІС СЕЙФТІ". Наколи не можете дістати правдивої „БЕЙБІС СЕЙФТІ", замовте впрост у винахідника. Ціна одної бутельки „БЕЙБІС СЕЙФТІ", з відповідним поученем до вживаня з пересилкою коштує 35 цнт. Наколи замовляєте одну бутельку, вишліть 35 цнт. стемпсами. Наколи замовляєте 3 бутельки, зашліть одного паперового доляра в звичайнім листі, адресуючи так:

ROYAL MFG. CO., Dep. D., DUQUESNE, PA.

В протягу тижня все перемінило ся на добре.

Павло Ковач є по тижневім уживаню Болгарського Кровного Чаю зовсім здоровий.

„Болгарський Кровний Чай має ту вищість над иншими ліками, що дуже скоро і успішно помагає", говорить Г. Г. фон Шлікоф, одинокий фабрикант сего чистого, природного ліку, який стоїть в сталих зносинах з десять тисячами хорих, від котрих одержує щоденно множество листів з подякою.

Наш родимець Павло Ковач, 1002 Н. Дівіжен Стр., Пекскіл, Н. Й., заслав до Г. Г. фон Шлікова слідуючу допись:

„Доношу Вам, що се знаменитий лік сей Болгарський Кровний Чай, який поміг мені по однотижневім уживаню. Прошу про те вислати еще за залученних тут 5 долярів 5 доз сего чаю для моїх товаришів".

Одну велику родинну дозу Болгарського Кровного Чаю, що вистарчить на 5 місяців вишле денебудь за $1: Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

УВАГА: Наколи хочете дістати посилку зареджістровану, вишліть 10 цнт. більше.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА
ДЛЯ ПОЛОВО ОСЛАБЛЕНИХ МУЩИН.

Потребуєте післати нам тільки 50 цнт.

Ослаблені полово мущини, як також і нервові, вилічуть ся зовсім і раз на все через ужитє средства „НОВО". Є се, так сказати-б, чудове средство, яке вилічило вже тисячі хорих полово мущин. Наколи ви є полово хорі, наколи докучає Вам нервове зісаблєнє, коли утратилисьте мужеську силу, коли масте меланхолію, зимні руки і ноги, біль голови, затверджєнє, діспепсію, хоробу нирок або проводу мочового, неприємні сни, страх показати ся перед людьми, як то инші роблять, вилічіть ся при помочи средства „НОВО". Средство се зробить Вас в короткім часї сильними, здоровими і щасливими, так що будете могли уживати всіх приємностий житя. Щоби Вас о тім переконати, що „НОВО" средство справді се зробить, вишлемо Вам ДАРОМ запас сего средства, що вистарчить на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і назвиско, як також 50 цнт. в почтових марках або в готівці, на оплачене пересилки і опакованя. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пачка на пробу, але цілковитий запас, що вистарчить на 15 днів і який дуже часто спричинює цілковите виліченє. Оферта та є важна тільки на ограничений час. Напишіть проте до нас безпроволочно і спімніть, в якій часописи читалисьте се оголошенє, а ми вишлемо Вам сейчас висше наседене средство. 73c82

NOVO COMPANY.
Dept. 22, Box 4000, Philadelphia, Pa.

ПОЛАГОДЖУЙТЕ СВОЇ ПОКУПКИ ЛИШЕ В СКЛЕПІ ROSENBAUM-A в Pittsburgh, Pa.

СКЛЕП ДЕШЕВОЇ ПРОДАЖИ

ЗНАМЕНИТА НАГОДА! 5000 ДІТОЧИХ УБРАНЬ (до праня) ⅓ до ½ низше звичайних цін.

Се є одна з найбільших продажий від часу отвореня нашого складу Дешевої Продажи. Сей великий закуп дозволяє нам продавати товар по цінах, на яких защадите гроші.

ДІТОЧІ 75 ЦНТ. І $1.00 УБРАНЯ ТЕПЕР ПО	49 цнт.
ДІТОЧІ $1.25 УБРАНЯ ТЕПЕР ПО	75 цнт.
ДІТОЧІ $1.50 УБРАНЯ ТЕПЕР ПО	95 цнт.
ДІТОЧІ $1.95 УБРАНЯ ТЕПЕР ПО	1.49 цнт.

По 49 ц. ДІТОЧІ УБРАНЯ до забави, вільного крою, у великім виборі з ріжнородних матерій, у всяких тревалих кольорах. Величина від 2 до 14 літ.

По 79 ц. Діточі убраня вільного крою, ефектовані, полотняні, перкалеві, шемброві і инші, в тревалих кольорах, цятковані, смугові і в десенях. Всякі розміри від 2 до 14 літ.

По 95 ц. Діточі убраня в 25 відмінних кроях, — непасовані, до забави, верхні, в тревалих кольорах — рожеві, сині, зелені, сиві і ин. Всякі розміри від 2 до 14 літ.

По 1.49 Діточі убраня, прегарний вибір, в найновійших кроях, у всіляких кольорах, як і смугові, цятковані і в десенях. Всякі розміри від 2 до 16 літ.

Український Відділ в долішнім поверсі, п-на Г. Мишковська, перекладчиця.

THE ROSENBAUM CO.